

Navštívili sme Deň zemiakového poľa - 22. ročník

Slovensko bolo kedysi krajinou zemiakov. Ešte pred rokom 1989 sa pestovali na ploche približne 55-tisíc hektárov a patrili k základným plodinám slovenského poľnohospodárstva. Dnes sa ich výmera pohybuje len na úrovni približne 5 až 6-tisíc hektárov, čo je jeden z dôvodov, prečo Slovensko nie je v produkcii zemiakov potravinovo sebestačné.

Na význam tejto tradičnej plodiny upozornil aj 22. ročník podujatia Deň zemiakového poľa, ktorý každoročne spája pestovateľov sadbových a konzumných zemiakov, šľachtiteľov, odborníkov aj dodávateľov technológií. Podujatie je nielen prehliadkou nových odrôd a inovácií, ale aj symbolickým privítaním novej úrody zemiakov. Aj na poliach v okrese Senec pri Novej Dedinke počas podujatia 19. júna symbolicky vykopali prvé odrody zemiakov z tamojších polí, ktoré boli zámerne vysadené ako ukážka bohatej skladby odrôd, ktoré sa na Slovensku pestujú.

„Deň zemiakového poľa je stretnutím pestovateľov sadbových aj konzumných zemiakov. Predstavujeme odrody, ktoré ponúkajú slovenskí producenti. Tradične počas tohto podujatia diskutujeme o budúcnosti pestovania zemiakov na Slovensku,“ uviedol predseda Zemiakárskeho a zeleninárskeho zväzu SR Jozef Šumichrast, ktorý je zároveň predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory.

Menej hektárov, vyššie výnosy a potenciál

Napriek výraznému poklesu pestovateľských plôch sa produkcia zemiakov v krajine udržala a slovenskí pestovatelia robia maximum pre to, aby prinášali na trh nové odrody pri vyšších výnosoch ako v minulosti. Práve za vyššie hektárové výnosy vďačíme kvalitnejšiemu sadivu, moderným technológiám a prípravkom používaným v poľnohospodárstve. Bonusom sú aj precíznejšie pestovateľské postupy a nové odrody odolnejšie voči chorobám aj klimatickým extrémom. Práve o nových trendoch je každý ročník takéhoto poľného podujatia, aké sa uskutočnilo už po 22-hý raz.

Pokles výmer má viacero príčin. Pestovanie zemiakov patrí medzi finančne aj technologicky najnáročnejšie odvetvia rastlinnej výroby. Vyžaduje si špeciálnu techniku, dostatok pracovnej sily, kvalitné a moderné skladovacie priestory a čoraz častejšie aj závlahy. Tie sú už nevyhnutné pri pestovaní, na čo poukázali počas zemiakového dňa všetci odborníci a pestovatelia.

Významnú úlohu zohrávajú aj klimatické zmeny. Suché a horúce obdobia sa opakujú častejšie, čo pestovanie zemiakov komplikuje najmä v tradičných pestovateľských oblastiach.

Slovensko má potenciál pre sadbové zemiaky

Osobitnou kapitolou je pestovanie sadbových zemiakov, ktoré sú základom úspešnej produkcie.

Podľa Jozefa Pjonteka zo spoločnosti Europlant Šľachtiteľská s.r.o. dosiahla výmera sadbových zemiakov na Slovensku historické minimum.

„V tomto roku pestujeme približne 250 hektárov sadbových zemiakov. Z tejto výmery vieme zabezpečiť sadivo približne pre tisíc hektárov pestovateľských plôch v budúcom roku,“ priblížil.

Práve v oblasti sadbových zemiakov však Slovensko disponuje významnou konkurenčnou výhodou. Podhorské oblasti severného Slovenska ponúkajú priaznivé klimatické podmienky a nižší výskyt prenášačov vírusových ochorení. Sadbové zemiaky sa tradične pestujú najmä v okolí Popradu, Kežmarku a Starej Ľubovne, v minulosti mali významné postavenie aj na Liptove.

„Na Slovensku máme vhodné prostredie na pestovanie sadbových zemiakov. Podhorské oblasti sú zdravé a výskyt prenášačov chorôb je tam nízky,“ zdôraznil Jozef Pjontek.

Pestovanie sadby si však vyžaduje vyššiu mieru starostlivosti, dôsledný výber porastov a intenzívnejšiu ochranu rastlín.

Šľachtitelia musia myslieť desať rokov dopredu

Vývoj nových odrôd je dlhodobý proces, ktorý dnes výrazne ovplyvňuje meniaci sa klíma.

„Ak chceme, aby zemiaky zvládali sucho, musíme na to myslieť už pri šľachtení. Šľachtiteľ musí uvažovať desať rokov dopredu,“ vysvetlil Jozef Pjontek v rozhovore pre SPPK.

Nové odrody preto musia spĺňať čoraz prísnejšie požiadavky. Okrem vysokej úrodnosti sa od nich očakáva odolnosť voči suchu a schopnosť znášať vysoké teploty. Konkrétne porasty, ktoré spĺňajú tieto požiadavky, boli prezentované aj na Dni zemiakového poľa. Mnohé odrody sú robustné a dokážu lepšie zvládať sucho aj horúčavy.

Slovenskí pestovatelia a šľachtitelia zároveň intenzívne spolupracujú so zahraničnými partnermi a pravidelne sa zúčastňujú na odborných podujatiach v Európe, kde si vymieňajú skúsenosti a sledujú nové trendy.

Bez závlah bude pestovanie čoraz náročnejšie

Tohtoročná sezóna prináša pestovateľom opatrný optimizmus. Prvé zemiaky novej úrody sa už objavili na pulloch obchodov. Minulý rok bol totiž pre mnohých pestovateľov mimoriadne náročný. Napriek vysokej úrode zaznamenali výrazné ekonomické straty.

„Vlani sa zemiaky urodili vo veľkom množstve v celej Európe a straty u našich pestovateľov dosahovali niekoľko tisíc eur na hektár. Niektorých producentov to výrazne zasiahlo,“ pripomenul Jozef Šumichrast výsledok vlaňajšej sezóny. Ceny zemiakov totiž neurčuje slovenský trh, ale vývoj na európskych trhoch.

Tento rok pestovatelia bojujú so suchom. Tí, ktorí majú vybudované závlahy, ich intenzívne využívajú.

„Závlahy treba budovať na celom Slovensku. Nemajú slúžiť len jednej plodine, ale pri celej rotácii plodín. Ich význam spočíva v tom, že pomáhajú stabilizovať produkciu širšieho portfólia plodín,“ zdôraznil predseda zemiakárskeho zväzu.

Práve obnova a rozširovanie závlahových systémov bude podľa odborníkov jedným z rozhodujúcich faktorov pre budúcnosť pestovania zemiakov na Slovensku.

Návrat k sebestačnosti nebude jednoduchý

Slovensko bolo ešte koncom osemdesiatych rokov v pestovaní zemiakov sebestačné. Obnova domácej produkcie si vyžiada dlhodobé investície do závlah, skladovacích kapacít, modernej techniky aj podpory pestovateľov.

Zemiaky pritom nie sú len tradičnou súčasťou slovenskej kuchyne. Predstavujú strategickú plodinu, ktorá zohráva dôležitú úlohu pri zabezpečovaní potravinovej bezpečnosti krajiny a aj pri diverzifikácii poľnohospodárskej výroby na Slovensku.

Ak chce Slovensko znížiť svoju závislosť od dovozu potravín, bez obnovy pestovania zemiakov sa nezaobíde. Potenciál pritom existuje - v skúsenostiach pestovateľov, vhodných prírodných podmienkach aj v moderných odrodách, ktoré dokážu reagovať na výzvy meniacej sa klímy.

FOTO: Jana Holéciová